

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
12/00278-5

Vår dato
11.06.2012

Hørings svar til AD av NOU 2012:6 Arbeidsrettede tiltak

FO organiserer over 26.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Vi har mange medlemmer som er ansatt i NAV og i ulike arbeidsrettede tiltak. Organiseringen av slike tiltak er derfor et viktig spørsmål for FO.

Valg av modell

På prinsipielt grunnlag ønsker FO å støtte den modellen som i minst grad åpner for bruk av anbudskonkurranser, det vil si modell 1. Tiltaksbedrifter må ha rammevilkår som sikrer tilbud til de mest utsatte brukerne. Vi mener derfor at bedriftene skal forhåndsgodkjennes på faglig grunnlag, ha kommunal aksjemajoritet, og at det ikke skal kunne utbetales utbytte til eierne.

FO mener samtidig at det er fornuftig at flest mulig får en tilknytning til ordinært arbeidsmarked, slik det legges opp til i modell 2. Internasjonal forskning viser at bruk av det ordinære arbeidslivet til inkludering og arbeidstrening gir bedre effekt enn skjermede virksomheter¹. Dessverre går modell 2 inn for å anbudsette de avklarings- og oppfølgingstiltakene som ikke skal gjennomføres av NAV, og dette er FO svært uenig i. Fraksjonen som har utarbeidet modell 2 hevder at det vil være naturlig å bygge på erfaringer fra anbudskonkurranser barnevernet. FO vil advare mot en slik utvikling, og mener at barnevernets bruk av anbudskonkurranser ikke er en modell til etterfølgelse.

NAV skal selv tilby avklarings- og oppfølgingstjenester

FO mener at NAV-kontorenes eget oppfølgingsmandat må styrkes. Vi støtter ikke forslaget om at forhåndsgodkjente tiltaksarrangører skal ha et hovedansvar for å følge opp brukere med sammensatte bistandsbehov. NAV-kontoret selv bør følge opp denne brukergruppen.

¹ Bond, GR; Drake RE; & Becker DR (2008): An Update on Randomized Controlled Trials of Evidence-Based Supported Employment. Psychiatric Rehabilitation Journal 2008 Volume 31, No 4.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

En av de viktigste målsettingene med NAV-reformen har vært å skape en førstelinje hvor kompetansenivået er så høyt at brukerne i størst mulig grad får veiledning og oppfølging på sitt lokale NAV-kontor når det gjelder bistand til komme i arbeid og aktivitet. FO synes derfor det er paradoksalt at NAV-reformen ser ut til å ha forsterket tendensen til at oppgaver knyttet til avklaring og oppfølging anskaffes fra eksterne tiltaksarrangører. Vi mener at NAV i minst mulig grad bør kjøpe tjenester eksternt, og at denne utviklingen har gått for langt og bør reverseres.

FO vil derfor konkludere med at man vil oppnå det beste resultatet ved en kombinasjon av modell 1 og modell 2 med følgende hovedkomponenter:

- Forhåndsgodkjente tiltaksarrangører – ikke anbudsutsettelse
- NAVs eget avklarings- og oppfølgingsansvar må styrkes
- NAVs ansvar for å gi veiledning og oppfølging til arbeidsgivere må styrkes
- Arbeidslivet må utfordres på sitt samfunnsansvar når det gjelder inkludering. Både privat og offentlig sektor og tiltaksarrangørene har et betydelig forbedringspotensial på dette området.

Kompetansekrav i NAV og i arbeidsrettende tiltak

Både i NAV og i arbeidsmarkedsbedriftene finnes mye kompetanse på arbeidsrettende tiltak. Dette er kompetanse man bør bygge videre på, og det bør satses på ytterligere kompetanseheving for å bedre kvaliteten på tilbudene. Det bør jobbes systematisk med fagutvikling hvor kompetanse innenfor sosialfaglig arbeid, veiledning og arbeidsmarkedskunnskap nyttes samlet for å øke kvaliteten på tiltakene.

FO mener at NAV selv bør løse en større del av avklarings- og oppfølgingsoppgavene. Kompetanseutvikling på dette området blir derfor viktig. Vi mener at oppfølging av brukere med særskilte behov *er, og skal være*, en del av NAV-kontorenes kjernekompetanse. Hvis NAV-kontorene kun skulle hatt rene forvaltningsoppgaver vil de etter hvert tømmes for ansatte med kompetanse på oppfølging. Dette vil føre til at de blir dårlige bestillere, og mister muligheten til kritisk å kunne vurdere det tilbudet som gis fra tiltaksarrangørene.

I NAVs avklarings- og oppfølgingsarbeid er den sosialfaglige og velferdsfaglige kompetansen viktig. Dette ble påpekt i utredningen fra Rambøll Management² som hadde som formål å vurdere relevante utdanningstilbud på høyskole- og universitetsnivå sett i lys av NAVs utfordringer og framtidige kompetansebehov.

I Møller og Sannes³ sin evaluering av attføringsbedrifter kommer det fram at de såkalt NAV-orienterte virksomhetene, som hadde flest attføringsfaglige stillinger, har bedre formidlingsresultater enn de såkalt produksjonsorienterte. Med attføringsfaglig kompetanse menes blant annet sosialfaglig og helsefaglig kompetanse. Det er derfor

² Utredning om hvordan tilbud innenfor høyere utdanning kan imøtekomme kompetansebehov i Arbeids- og velferdsforvaltningen. Rambøll Management (2010)

³ Møller G & Sannes J (2009): Evaluering av arbeidsmarkedstiltak i skjærmede virksomheter. TF-rapport nr 253 2009.

viktig å styrke den sosialfaglige og vernepleiefaglige kompetansen også hos tiltaksarrangørene.

Kvalitet i arbeidsrettende tiltak

FO mener at tjenestene suksess bare kan måles på grunnlag av om den enkelte bruker får det bedre. Målstyring i velferdstjenestene må bygge på resultater for individene som får bistand, ikke på telling av gjennomførte tiltak. Vi vil derfor advare mot for sterk bruk av kvantitative måleparametre når kvaliteten på arbeidsrettende tiltak skal vurderes. Kvalitetsforbedringer og vurderinger bør i hovedsak skje gjennom god fagutvikling, kompetanseheving og forskning.

FO har opprettet et samarbeidsprosjekt med Diakonhjemmets høgskole om alternative evalueringskriterier for sosialfaglig arbeid, *Klient- og resultatstyrt praksis (KOR)*. Prosjektet skal vare i perioden 2012 -2013. KOR er en modell som kan anvendes for å utvikle og kvalitetssikre oppfølging av enkeltbrukere.

KOR modellen bygger på en regelmessig og systematisk brukerbasert evaluering av hjelperelasjonen og virkningen av tiltak. Modellen ivaretar både behovet for evaluering av det relasjonelle samarbeidet og virkningen av tiltakene som iverksettes. KOR bygger på prinsippet om at de profesjonelle skal integrere brukerfeedback på en systematisk måte i utviklingen av gode og virkningsfulle tjenester overfor enkeltpersoner. FO vil gjerne presentere resultatene fra prosjektet for departementet når disse foreligger.

Fortsatt behov for væresteder

Det er viktig at gode tiltak ikke utelukkende skal måles etter kvalitetsmål som antall brukere som har kommet i ordinært arbeid. Eksempelvis vil det innenfor tilbudet til personer med psykiske lidelser være behov for rehabiliteringstiltak som ivaretar behov for væresteder og Fontenehus. Dette er viktige tilbud som bidrar til å gi brukerne en meningsfull hverdag.

Brukermedvirkning

Brukermedvirkning er lite omtalt i utredningen. FO mener at brukerne må ha en reell rett til å medvirke når det gjelder valg og utforming av tiltak. Dessuten må brukerne ha rett til å klage/anke dersom de er misfornøyde med det arbeidsrettende tiltaket de har fått tilbud om.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Nestleder

Tove Kristin Dalheim
Tove Kristin Dalheim
Fagkonsulent